

DOI: 10.33766/2524-0323.100.247-258

УДК: 43.98

Чаплинський К. О., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри криміналістики та домедичної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

e-mail: chaplinskii@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-9922-3743>

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Статтю присвячено висвітленню деяких аспектів взаємодії оперативних і слідчих підрозділів Національної поліції України під час розслідування кримінальних правопорушень. Розглянуто поняття, сутність та форми взаємодії під час досудового розслідування.

Наголошено, що діяльність працівників правоохоронних органів повинна мати конкретну структуру, яка буде варіюватись залежно від конкретних обставин, наявних при розслідуванні певних кримінальних правопорушень. Тобто алгоритмізація процесу кримінального провадження за певною категорією протиправних дій повинна бути головним завданням учених. Проте необхідно розуміти, що алгоритмізація дій неможлива без визначення певних ситуацій, які можуть виникати на певному етапі досудового розслідування.

Доведено, що вчасна та якісна взаємодія слідчих і оперативних підрозділів Національної поліції забезпечує найбільш ефективне розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Системна й узгоджена діяльність працівників різних підрозділів дозволяє проводити окремі слідчі (розшукові) дії швидко та раціонально, отримувати необхідний обсяг доказової інформації.

Розслідування тяжких (особливо тяжких) злочинів вимагає від працівників правоохоронних органів досить чіткого планування своїх дій, особливо на початковому етапі розслідування. Зважаючи на це, розробка практичних рекомендацій щодо слідчих і оперативних підрозділів Національної поліції є одним із важливих напрямів досягнення мети кримінального провадження.

Доведено, що взаємодія є однією з основних форм організації розкриття й розслідування кримінальних правопорушень. Взаємодія – це засноване на Законі співробітництво слідчого з працівниками оперативних підрозділів Національної поліції, що здійснюється за єдиним часом і місцем, узгодженими цілями, з метою повного та швидкого розкриття кримінальних правопорушень, повного й всебічного розслідування обставин кримінального провадження та встановлення особи правопорушників, які зникли з місця події або переходять від слідства й суду, виявлення викрадених цінностей та інших об'єктів, що мають значення для кримінального провадження.

Визначено основні організаційні та процесуальні форми взаємодії слідчого з працівниками оперативних підрозділів при розслідуванні тяжких та особливо тяжких злочинів. До процесуальних форм взаємодії віднесено виконання оперативним підрозділом доручень слідчого щодо перевірки оперативно-розшуковим шляхом відомостей,

що мають значення для встановлення наявності чи відсутності підстав для внесення відомостей до ЄРДР за оперативними матеріалами; виконання доручень слідчого про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.

Серед організаційних форм взаємодії при розслідуванні тяжких злочинів виокремлено наступні: а) спільна діяльність у складі слідчо-оперативних груп; б) взаємний обмін оперативною (орієнтуючою) інформацією між слідчим і працівниками оперативних підрозділів; в) сумісне планування початкового етапу розслідування та першочергових слідчих (розшукових) дій; г) використання криміналістичних і оперативно-технічних засобів та ін.

Ключові слова: взаємодія, кримінальні правопорушення, тяжкі злочини, організація, планування, слідчі (розшукові) дії, тактика, тактичний прийом, типова слідча ситуація.

Постановка проблеми. Під час військової агресії з боку росії дедалі збільшується кількість бойових дій, особливо в східних регіонах нашої держави. Проте Збройні Сили України продовжують дедалі деокуповувати захоплені росією території та здійснювати в цих регіонах стабілізаційні заходи. За таких умов керівництво держави прикладає неабияких зусиль щодо пришвидшення вступу України до Європейського співтовариства та інтегрування до НАТО. Унаслідок цього виникає необхідність продовження раніше започаткованих реформ соціально-економічної й політичної основ суспільства, враховуючи умови сьогодення. Особливе місце в цій діяльності приділяється протидії корупції та організованій злочинності.

На сьогодні криміногенна ситуація в державі значно ускладнилася. Спостерігається суттєва зміна структури та характеру злочинності, загальний рівень якої має тенденцію до зростання. На жаль, і далі фіксується збільшення кількості насильницьких протиправних дій, особливо тяжких і особливо тяжких злочинів. Динамічні зміни в характері насильницьких злочинів й умовах боротьби з ними на сьогодні наочно демонструють необхідність створення сучасної дієвої методики організації розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Швидке розкриття й розслідування тяжких і особливо тяжких злочинів напряму залежить від належної взаємодії оперативних і слідчих підрозділів Національної поліції України у кримінальних провадженнях. Це дозволяє якісно спланувати проведення першочергових слідчих (розшукових) і процесуальних дій та оперативно-розшукових заходів. Зважаючи на це, розробка практичних рекомендацій щодо взаємодії слідчих і працівників оперативних підрозділів Національної поліції є, безумовно, одним із пріоритетних напрямків для досягнення мети кримінального провадження, особливо в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання організації взаємодії слідчих і оперативних підрозділів Національної поліції під час розслідування кримінальних правопорушень досить ґрунтовно окреслено в наукових розробках низки вчених, зокрема: Ю. П. Аленіна, К. В. Антонова, В. П. Бахіна, Р. С. Белкіна, В. С. Бондаря, А. Ф. Волобуєва, В. О. Коновалової, В. С. Кузьмичова, Є. Д. Лук'янчикова, В. Г. Лукашевича, С. В. Обшалова, М. А. Погорецького,

М. В. Салтєвського, Р. Л. Степанюка, О. Ю. Татарова, Ю. М. Чорноус, В. Ю. Шепітька та ін. Утім, враховуючи, що дедалі спостерігається посилення протидії як на стадії досудового розслідування, так і судового розгляду кримінальних проваджень, а також збільшення тиску на працівників правоохоронних органів з боку кримінальних угруповань з метою затягування досудового розслідування або закриття кримінальних проваджень, що спостерігається в низці резонансних справ, виникає необхідність вирішення окремих проблемних питань взаємодії оперативних і слідчих підрозділів Національної поліції при розслідуванні тяжких та особливо тяжких злочинів.

Формулювання цілей. Метою статті є висвітлення актуальних питань організації взаємодії слідчих і оперативних підрозділів Національної поліції України під час розслідування кримінальних правопорушень з урахуванням сучасних потреб слідчої практики та надання дієвих практичних рекомендацій щодо найбільш ефективної організації такої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Створення ґрунтовної дієвої системи криміналістичного забезпечення розслідування тяжких і особливо тяжких злочинів потребує обов'язкового узагальнення матеріалів оперативної і судово-слідчої практики, вивчення архівних кримінальних справ та матеріалів кримінальних проваджень. Це дозволить розробити найбільш ефективні способи і методи планування й організації розслідування, які є невід'ємними складовими елементами будь-якого кримінального провадження.

Більшість учених взаємодію визначають як одну із форм організації розслідування кримінальних правопорушень, що полягає в заснованому на Законі співробітництва слідчого з працівниками слідчих підрозділів, що відбувається за єдиним планом, часом та місцем, з метою повного й швидкого розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, встановлення об'єктивної істини у кримінальному провадженні, притягнення до кримінальної відповідальності всіх причетних до злочинної діяльності [1, с. 123-124].

Ефективність будь-якої діяльності залежить від якості виконання відповідних заходів. Розслідування тяжких і особливо тяжких злочинів не є винятком, адже під час цього процесу можуть бути залучені як співробітники підрозділів правоохоронних органів України, так і працівники державних, приватних і громадських підприємств, установ та організацій. Своєчасна й узгоджена взаємодія наведених структур надає можливість працівникам слідчих підрозділів максимально швидко й ефективно здійснювати кримінальне провадження.

Особливо така узгоджена діяльність набуває значення під час документування військових злочинів. Так при організації діяльності органів і підрозділів Національної поліції на деокупованих територіях взаємодія здійснюється за такими напрямками:

1. Організація евакуації населення з районів, які піддаються постійним обстрілам з боку РФ. Зокрема, станом на 01.12.2022 р. близько 4 200 тис. осіб на Донеччині відмовилися від евакуації (переважно особи похилого віку).

2. Здійснення «подворового» або «поквартирного» обходу працівниками поліції з метою опитування про:

– прикмети військовослужбовців рф (належність до певного військового підрозділу; кількість техніки, яка зайшла до населеного пункту, та зброї тощо);

– характер насильницьких дій, які вчинювали військовослужбовці рф (вбивства, звалтування, побиття). Спостерігається велика латентність злочинів, оскільки потерпілі нерідко відмовляються подавати заяви, особливо жінки та діти. Зважаючи на це, створюються робочі групи із залученням відповідних психологів та ін.

Особливого значення набувають питання встановлення військовослужбовців рф, які приховуються в населеному пункті або за його межами.

У рамках взаємодії слідчих та оперативних підрозділів вживаються вичерпні заходи щодо встановлення осіб військовослужбовців рф за фотознімками або відеозображенням. Так на сьогодні офіційно встановлено 18 осіб, які відправляли поштою з м. Буча викрадене майно.

У цілому взаємодія слідчого і працівників оперативних підрозділів Національної поліції реалізується в різних формах. Так взаємодія має кримінально-процесуальні та організаційні риси, і якщо в окремих випадках можуть проводитися сумісні узгоджені дії за участю працівників оперативних підрозділів у проведенні першочергових слідчих (розшукових) дій, і це буде спільною діяльністю слідчого й оперативного працівника, то участь слідчого у проведенні оперативних заходів виключена. Таку думку виловлювали і В. А. Колесник, і М. М. Єфімов та ін.

До основних підстав взаємодії оперативних і слідчих підрозділів можна віднести такі:

а) однакова юридична сила процесуальних актів слідчого та працівників оперативних підрозділів Національної поліції;

б) спільність мети й завдань оперативних працівників і слідчого, адже при об'єднанні зусиль органи досудового розслідування й оперативні підрозділи зможуть ефективно виконати свої задачі;

в) необхідність використання можливостей оперативного підрозділу та слідчого. Так слідчий, відповідно до ст. 40 КПК України, може проводити слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії, а оперативний підрозділ, відповідно до ст. 41 КПК України, – здійснювати негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні виключно за письмовим дорученням слідчого, прокурора.

Під формами взаємодії слід розуміти організаційні прийоми та методи, способи й порядок зв'язків між ними, засновані на кримінальному процесуальному законі і відомчих нормативно-правових актах правоохоронних органів, а також передовому досвіді оперативно-слідчої та судової практики, спрямовані на забезпечення узгодженої їхньої діяльності та правильне поєднання властивих кожному з цих органів методів і засобів діяльності [2, с. 267].

Підсумовуючи, можна виокремити серед основних форм взаємодії дві групи: організаційні та процесуальні.

Серед процесуальних форм взаємодії слідчих і оперативних підрозділів, відповідно до КПК України, можна виділити наступні:

а) доручення та вказівки слідчого щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій (ст.ст. 40, 246 КПК України);

б) надання допомоги слідчому під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 40 КПК України);

в) фіксація та надання слідчому (прокурору) результатів проведення негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 252 КПК України).

Цілоком можна погодитися з В. Ю. Шепітько, який до процесуальних форм взаємодії відносить наступні питання:

а) проведення оперативно-розшукових заходів у кримінальному провадженні, у якій не встановлено особу, яка здійснила кримінальне правопорушення після передачі цих матеріалів справи слідчому;

б) проведення слідчим слідчих (розшукових) та процесуальних дій одночасно зі здійсненням органом дізнання узгоджених оперативно-розшукових заходів;

в) виконання доручень слідчого щодо проведення певних розшукових дій (заходів);

г) передача слідчому матеріалів про виявлені шляхом оперативно-розшукових заходів ознаки кримінального правопорушення для вирішення питання щодо початку кримінального провадження;

д) здійснення заходів із встановлення особи, яка підлягає притягненню як обвинуваченої, після припинення досудового розслідування;

е) отримання інформації та документів про операції, рахунки, внески, внутрішні та зовнішні економічні угоди фізичних і юридичних осіб [3, с. 311].

Під час розслідування кримінальних правопорушень найтісніша взаємодія відбувається між слідчим (дізнавачем), прокурором і працівниками уповноважених оперативних підрозділів. Зважаючи на це, на думку В. С. Бондаря, задля правильного вирішення завдання поєднання слідчих (розшукових) дій, НСРД та оперативно-розшукових заходів необхідно:

1. Чітко уявляти функції оперативних підрозділів у системі кримінального провадження, котрі полягають у такому:

а) при відкритті кримінального провадження за оперативними даними зміст і результати оперативно-розшукових заходів визначають характер і тактику первинних слідчих (розшукових) дій і НСРД, за допомогою яких здійснюється реалізація даних;

б) НСРД слугують засобом створення умов для проведення конкретних процесуальних дій. Ця форма має і зворотний характер, коли слідча (розшукова) дія проводиться з метою створення оптимальних умов для проведення НСРД. Так дані, отримані в результаті зняття інформації з телекомунікаційних мереж, можуть бути використані під час проведення огляду місця події (конкретизації параметрів місця вчинення злочину); обшуку (визначення місць проведення обшуку, отримання даних щодо конкретного розташування об'єктів, які мають доказове значення; формування оптимального складу пошукової групи й залучення необхідних спеціалістів, виявлення схованок; допиту (визначення визначення кола осіб, які підлягають допиту, оптимального хронологічного порядку

допиту підозрюваних і свідків, раціонального застосування тактичних прийомів допиту;

в) НСРД проводяться з метою зниження тактичного ризику при проведенні слідчих (розшукових) дій;

г) слідчі (розшукові) дії слугують цілям відволікання уваги від НСРД, конспірування їх результатів;

д) оперативно-розшукові заходи та НСРД виконують функцію компонента тактичної (складної) операції (комбінації).

2. Неухильно дотримуватися принципу конспірації під час проведення НСРД [15, с. 94].

Важливе значення в документуванні військових злочинів має якісна взаємодія органів і підрозділів Національної поліції під час зняття інформації з каналів зв'язку та прослуховування телефонних переговорів між військовослужбовцями рф. Такі записи телефонних розмов військовослужбовців рф сприяють доведенню їх умислу у вчиненні злочинних дій та зізнанню у вчинених військових злочинах.

На підставі узагальнення матеріалів кримінальних проваджень і даних опитування працівників оперативних і слідчих підрозділів Національної поліції України можна виокремити серед процесуальних форм їх взаємодії при розслідуванні тяжких і особливо тяжких злочинів наступні:

- виконання доручень слідчого щодо проведення окремих слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій;

- виконання оперативним підрозділом доручень слідчого щодо перевірки оперативно-розшуковим шляхом відомостей, які мають значення для встановлення наявності чи відсутності підстав для внесення відомостей до ЄРДР за оперативними матеріалами;

- надання слідчому матеріалів, зібраних у ході проведення оперативно-розшукової діяльності, для вирішення питання щодо внесення відомостей до ЄРДР;

- проведення разом із невідкладними слідчими (розшуковими) діями необхідних оперативно-розшукових заходів;

- проведення оперативно-розшукових заходів за дорученням слідчого щодо встановлення місця перебування особи, яка ухиляється від слідства і суду та притягнення до кримінальної відповідальності;

- сприяння слідчому при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій.

Під час взаємодії слідчого з оперативним працівником у процесуальній формі при розслідуванні кримінальних правопорушень важливе значення має наявність контакту між цими працівниками, що дозволяє ґрунтовно вивчити наявні оперативні матеріали та спільно розробити план їх реалізації. Така форма взаємодії дозволяє вчасно запобігати тактичним помилкам і прорахункам, виокремлювати найбільш перспективні напрями подальшої роботи.

Отже, процесуальні форми взаємодії є тим видом кримінально-процесуальних правовідносин, які регламентовані чинним законодавством, тобто закріплені в нормах права.

Важливе місце в розслідуванні кримінальних правопорушень мають і

застосування організаційних форм взаємодії працівників правоохоронних органів.

Відповідно до ч. 2 ст. 41 КПК України, під час виконання доручень слідчого, прокурора співробітник оперативного підрозділу користується повноваженнями слідчого. Співробітники оперативних підрозділів, крім підрозділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, не мають права здійснювати процесуальні дії у кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями до слідчого судді чи прокурора. Тобто, на думку О. Яковлева, відповідно до вищевказаного, під час роботи слідчого та оперативного працівника необхідна не лише спільна, узгоджена діяльність при розслідуванні кримінальних проваджень, що спрямована на використання методів і засобів, властивих цим суб'єктам, при чіткому розподілі повноважень між ними, а й конкретика щодо проведення слідчих (розшукових) дій для оперативного працівника [4, с. 220-221].

Розглядаючи організаційні форми взаємодії у кримінальних провадженнях, можна сказати, що у юридичній літературі вчені виокремлюють різноманітні види такої взаємодії.

Так, на думку В. Д. Пчолкіна, серед основних організаційних форм взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень можна виділити наступні:

- спільне планування окремих слідчих (розшукових) дій і тактичних операцій, спрямованих на виявлення доказової (орієнтувочої) інформації;
- сумісна діяльність слідчих і оперативно-розшукових підрозділів на початковому і подальшому етапах досудового розслідування;
- погодження роботи слідчих і оперативних працівників при плануванні вирішення окремих завдань у кримінальному провадженні;
- ознайомлення слідчого з оперативними матеріалами в межах, передбачених відомчими нормативними актами;
- утворення слідчо-оперативної групи за конкретним кримінальним провадженням та узгоджена діяльність у складі цих груп;
- взаємний обмін усною та письмовою інформацією оперативних працівників і слідчих з питань, що стосуються їхньої діяльності;
- спільне обговорення й оцінювання даних, одержаних у результаті проведення оперативно-розшукових заходів щодо їх достатності для внесення відомостей до ЄРДР;
- спільні виїзди слідчого та оперативних працівників для проведення слідчих (розшукових) дій та окремих процесуальних дій [5, с. 117-118].

В. О. Коновалова виокремлює наступні організаційні форми взаємодії у кримінальних провадженнях:

- сумісне планування розслідування кримінальних правопорушень у цілому та початкового етапу розслідування зокрема;
- формування слідчо-оперативних груп для реалізації затвердженого плану;
- визначення та розподілення працівників оперативних і слідчих підрозділів, відповідно до завдань, плану для виконання окремих функцій;

- визначення учасників слідчо-оперативних груп для розслідування окремих епізодів злочинної діяльності та виконання інших завдань;

- спільне планування слідчих (розшукових) дій, НСРД та оперативно-розшукових заходів [6, с. 136].

Отже, важливим елементом організаційної взаємодії у кримінальному провадженні є складання плану. Переважно у таких планах визначаються:

- обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні;

- перелік висунутих слідчих версій, які підлягають відпрацюванню (визначення послідовності їхньої перевірки);

- перелік слідчих (розшукових) дій та інших заходів (їхня послідовність), які необхідні для встановлення всіх обставин злочинної події;

- перелік обставин, які можуть бути встановлені лише за допомогою проведення оперативно-розшукових заходів;

- кінцеві й поміжні терміни виконання;

- відповідальні особи за кожним пунктом плану.

У науковій літературі більшість учених (М. М. Єфімов, С. С. Герасимчук, К. В. Бахчев та ін.) звертають свою увагу на необхідність складання плану під час визначення типових слідчих ситуації розслідування та відповідних напрямів дій слідчого і працівників оперативних підрозділів у кримінальному провадженні [7, с. 353-355; 8; 9, с. 133-138].

Нерідко розслідування окремих протиправних діянь потребує використання глибинних специфічних знань від суб'єктів розслідування. Так, враховуючи інформатизацію суспільства, збільшується кількість злочинів, учинених у кіберпросторі.

З огляду на це, на думку Н. В. Павлової і А. Є. Фоменка, розслідування протиправних дій з фінансовими ресурсами у кіберпросторі вимагає застосування спеціальних знань від суб'єктів розслідування, які, на жаль, не можуть бути ними здобутті з різних причин (застарілість науково-практичної підготовки і техніки). Це значно ускладнює процес попередження і протидії незаконним діям та дозволяє їм існувати протягом тривалого періоду часу [10, с. 142].

Саме в цих кримінальних провадженнях важливе значення має взаємодія між різними підрозділами правоохоронних органів, що дозволяє ефективно застосовувати криміналістичні засоби, прийоми і методи протидії злочинним проявам, а також обрати правильну організацію й тактику проведення комплексу слідчих (розшукових) дій, НСРД, оперативно-розшукових заходів та інших організаційних заходів. На думку П. Д. Біленчука і Н. В. Павлової, поглиблена взаємодія допомагає прийняти правильне рішення щодо кваліфікації злочину і відмежувати його від тих чи інших кримінально-караних діянь [11, с. 354; 12, с. 29].

Особливого значення взаємодія між органами і підрозділами Національної поліції набуває під час організації діяльності поліцейського на блокпостах. Чітка організація такої діяльності дозволяє своєчасно встановлювати і затримувати колаборантів, членів диверсійно-розвідувальних груп, які намагаються перетнути блокпост, а також ефективно протидіяти незаконному переміщенню вогнепальної зброї, боєприпасів і вибухових речовин і пристроїв.

Цілом поділяємо думку, яку висловив О. Ю. Гавриляк, що, незважаючи на значну кількість наукових розробок з означеної проблематики, дотепер залишаються невирішеними низка проблем щодо: а) нормативно-правового врегулювання взаємодії слідчих та оперативних підрозділів у ході розслідування кримінальних правопорушень; б) порядку обміну між слідчими та оперативними працівниками інформацією, отриманої з оперативних джерел і матеріалів оперативного супроводження; в) створення і функціонування спеціалізованих слідчо-оперативних груп тощо [14, с. 114]. Зважаючи на це, така неврегульованість питань суттєво впливає на якість документування військових злочинів (збройної агресії рф).

Висновки. Підводячи підсумок, зазначимо, що взаємодія відповідних органів і підрозділів Національної поліції при розслідуванні кримінальних правопорушень (особливо військових злочинів) має важливе значення для підвищення їх ефективності та результативності.

У цілому взаємодія в досудовому розслідуванні може здійснюватися як у процесуальній формі (при сумісній роботі в конкретному кримінальному провадженні), так і в непроцесуальній формі (на рівні ділових відносин та контактів щодо узгодженого виконання завдань розкриття кримінального правопорушення). Як наслідок, усі розглянуті форми взаємодії повинні ґрунтуватися на: - чіткому їх плануванні; - професійній орієнтації щодо можливостей слідчих, працівників оперативних підрозділів та експертної служби; - на встановленні правильних службових взаємовідносин, підтриманні атмосфери довіри, згуртованості та взаємній допомозі.

Використані джерела:

1. Антонюк О. В. Окремі аспекти взаємодії слідчих та оперативних підрозділів при розслідуванні хуліганства, вчиненого із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 6. С. 122–129.

2. Саїнчин О. С. Криміналістичні умови розкриття умисних вбивств. *Правова держава*. Одеса: ОНУ, 2008. № 10. С. 267–273.

3. Криміналістика: Підручник для студ. юрид. ВНЗ / Кол. авт. Глібко В.М., Дудніков А.Л., Журавель В.А. та ін. / За ред. В.Ю. Шепітька. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. 684 с.

4. Яковлев О. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами під час проведення слідчих (розшукових) дій. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 1. С. 217–224.

5. Пчолкін В. Д. Поняття, сутність та завдання взаємодії оперативних підрозділів ОВС / В. Д. Пчолкін, В. М. Ечченко. *Вісник Луганської академії внутрішніх справ*. 2004. № 3. Ч. I. С. 109–121.

6. Коновалова В. Е. Версия: концепция и функции в судопроизводстве / Харків : Консум, 2000. 234 с.

7. Єфімов М.М. Типові слідчі ситуації та відповідний їм напрям дій слідчого при розслідуванні хуліганства. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 1. С. 351–358.

8. Криміналістичне забезпечення розслідування хуліганства, пов'язаного з опорою представників влади або громадськості, який виконує обов'язки з охорони громадського порядку : монографія / С. С. Герасимчук, К. О. Чаплинський, М. М. Єфімов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 238 с.

9. Бахчев К.В. Типові слідчі ситуації при розслідуванні хуліганства, вчиненого неповнолітніми. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2015. № 2. С. 133–138.

10. Pavlova Natalia, Reznik Oleg, Fomenko Andrii, Melnychenko Andrii, Prozorov Andrii Features of the initial stage of investigating fraud with financial resources in cyberspace [Особливості початкового етапу розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами у кіберпросторі]. *Amazonia Investiga*. Volume 10 – Issue 41 / May 2021. PP. 141–150. (Web of Science)

11. Біленчук П. Д. Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2007. Бібліогр.: у кінці, розд. 512 с.

12. Павлова Н. В. Розслідування шахрайства при укладанні цивільно-правових угод щодо відчуження житла: монографія / за заг. ред. канд. юрид. наук, проф. Є. І. Макаренка. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2008. 176 с.

13. Про затвердження Змін до Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні» : Наказ МВС України від 28.05.2020 № 420 [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0529-20#Text>. (дата звернення: 02.11.2022)

14. Гавриляк О. Ю. Взаємодія слідчого та оперативних підрозділів при проведенні тактичних операцій у кримінальних провадженнях про вимагання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2013. № 6-2. Том 2. С. 114–117.

15. Бондар В. С. Взаємодія органів досудового розслідування з підрозділами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, у виявленні та розслідуванні незаконного посіву або вирощування снотворного маку чи конопель. *Південноукраїнський правничий часопис : Організаційно-правові аспекти досудового слідства*. 2021. № 3. Ч. 1. С. 92–101.

References:

1. Antonyuk, O. V. (2016) Okremi aspekty vzayemodiyi slidchykh ta operatyvnykh pidrozdiliv pry rozsliduvanni khulihanstva, vchynenoho iz zastosuvannyam vohne pal'noyi abo kholodnoyi zbroyi chy inshoho predmeta, spetsial'no prystosovano abo zazdalehid' zahotovlenoho dlya nanesennya tilesnykh ushkozhen'. *Naukovyy visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava -Scientific Bulletin of Public and Private Law*, 6, 122–129. [in Ukrainian].

2. Sainchin, O. S. (2008) Kryminalistychni umovy rozkryttya umysnykh vbystv. *Pravova derzhava - Constitutional state*, 10, 267–273. Odessa: ONU. [in Ukrainian].

3. Hlibko, V. M., Dudnikov, A. L., Zhuravel', V. A. et al. (2001) Kryminalistyka: Pidruchnyk dlya stud. yuryd. (2001) / Za red. V. Y. Shepit'ka (Ed.) Kyiv : In Yure Publishing Ho use. [in Ukrainian].

4. Yakovlev, O. (2017) Vzayemodiya slidchoho z operatyvnymy pidrozdilamy pid chas provedennya slidchykh (rozshukovykh) diy. *Naukovyy chasopys Natsional'noyi akademiyi*

prokuratury Ukrainy - Scientific journal of the National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine, 1, 217-224. [in Ukrainian].

5. Pcholkin, V. D. (2004) Ponyattya, sutnist' ta zavdannya vzyemodiyi operatyvnykh pidrozdiliv OVS Вісник Луганської академії вивчення справ - *Bulletin of the Luhans'k Academy of Internal Affairs*, 3, part. 1, 109-121. [in Ukrainian].

6. Konovalova, V. E. (2000) Versyya: kontseptsyya y funktsyy v sudoproyzvodstve / Kharkiv. [in Ukrainian].

7. Yefimov, M. M. (2011) Typovi slidchi sytuatsiyi ta vidpovidnyy yim napryam diy slidchoho pry rozsliduvanni khulihanstva. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav - Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, 1, 351-358. [in Ukrainian].

8. Kryminalistychnе zabezpechennya rozsliduvannya khulihanstva, pov'yazanoho z oporom predstavnykovi vlady або hromads'kosti, yakyy vykonuye obov'yazky z okhorony hromads'koho porядku: monohrafiya (2020) / S. S. Herasymchuk, K. O. Chaplyns'kyy, M. M. Yefimov (Eds.). Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav. [in Ukrainian].

9. Bakhchev, K. V. (2015) Typovi slidchi sytuatsiyi pry rozsliduvanni khulihanstva, vchynenoho nepovnolitnimo. *Borot'ba z orhanizovanoyu zlochynnistyu i koruptsiyeyu (teoriya i praktyka) - Fight against organized crime and corruption (theory and practice)*, 2, 133-138. [in Ukrainian].

10. Pavlova, Natalia, Reznik, Oleg, Fomenko, Andrii, Melnychenko, Andrii, Prozorov, Andrii (2021) Osoblivosti pohatkovogo etaha rozsliduvannya chahraistva z finansovimi resursami u kiberprostori. *Amazonia Investiga*. Vol. 10 - Issue 41/ May 2021. PP. 141-150. (Web of Science) [in English].

11. Bilenchuk, P. D. (2007) Criminalistics tactics and methods of investigation of certain types of crimes/ Kryminalistychna taktyka i metodyka rozsliduvannya okremykh vydyd zlochyniv: Navch. posib. dlya stud. vyshch. navch. zakl. / P. D. Bilenchuk, A. P. Hel', H. S. Semakov (Eds.). Kyiv : MAUP [in Ukrainian]

12. Pavlova, N. V. (2008) Investigation of fraud in the conclusion of civil law agreements on the alienation of housing: a monograph / Rozsliduvannya shakhraystva pry ukladanni tsyvil'no-pravovykh uhod shchodo vidchuzhennya zhytla: monohrafiya / Y. I. Makarenko (Ed.). Dnipropetrovs'k: Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav [in Ukrainian].

13. Pro zatverdhehha Zmin do Instrukcii z organizacii vzaemodii organiv dosudovogo rozsliduvania z inshcimi organami ta pidrozdilami Nacionalnoi policii Ukraini v zapo biganni kriminslim pravoporushenniam, ix viavlenni ta rozsliduvanni»: Nakaz MVS Ukraini vid 28.05.2020 № 420. (2020) [Elektronni resurs]. N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0529-20#Text>. [in Ukrainian].

14. Gavriiliak, O. U. (2013) Vzaemodia slidchoho ta operativnih pidrozdiliv pri provedenni taktichnih operachii u kriminalnih provadgenniah pro vimagannia. *Naukovyi visnyk Mignarodnogo humanatirnogo universitetu*. Seria: Urisprudencia, - *Naukovyi visnyk Mignarodnogo humanatirnogo universitetu*. Seria: Urisprudencia, 6-2, vol. 2, 114-117. [in Ukrainian].

15. Bondar, V. S. (2021) Vzaemodia organiv dosudovogo rozsliduvania z pidrozdilami, yaki zdisniyut operativno-rozchukovu diyalnist, u viyavlenni ta rozsliduvanni nezakonnoho posivu або virosuvanniya snotvornogo maku або konopel. *Pivdennoukrais'kiy pravnic'hiy chasopis : Organizachiyno-pravovi aspekti dosudovogo slidstva - Pivdennoukrais'kiy pravnic'hiy chasopis: Organizachiyno-pravovi aspekti docudovogo slidstva*, 3, part 1, 92-101. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 02.11.2022

Chaplynskiy K., Doctor of Science of Law, Professor, Head of the Department of criminalistics, forensic medicine and psychiatry of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukrainian)

PROBLEMATIC ISSUES OF THE INTERACTION OF INVESTIGATIVE AND OPERATIONAL UNITS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE DURING THE INVESTIGATION OF CRIMINAL OFFENSES

The scientific article is devoted to the coverage of some aspects of the interaction of operational and investigative units of the National Police of Ukraine during the investigation of criminal offenses. The concept, essence and forms of interaction during the pre-trial investigation are considered.

It is noted that the activities of law enforcement officers should have a specific structure, which will vary depending on the specific circumstances that occur in the investigation of certain criminal offenses. That is, the algorithmization of the criminal proceedings for a particular category of offenses should be the main task of forensic scientists. At the same time, it is necessary to understand that it is impossible to build an algorithm of actions without identifying certain situations that may arise during the investigation.

It is noted that the interaction of the National Police provides the most effective investigation of socially dangerous acts. After all, thanks to the joint activities of employees of different departments, information of any plan is obtained, as well as possible rapid and rational implementation of various procedural actions. The investigation of serious crimes requires employees to plan their actions quite clearly. Therefore, research and recommendations on the interaction of any units of the National Police is undoubtedly one of the most progressive areas of achieving the purpose of criminal proceedings and research in general. The author supports the position that cooperation is a form of organization of crime investigation, which consists mainly in law-based cooperation of the investigator with the body of inquiry, agreed on the goals, time and place, carried out in order to fully and quickly detect crimes, comprehensive and comprehensive. effective investigation of criminal proceedings and search for hiding criminals, stolen valuables and other objects relevant to the case.

Among the procedural forms of their interaction in the investigation of serious and especially serious crimes are: the implementation of the investigator's instructions to conduct investigative (investigative) actions and covert investigative (investigative) actions; execution by the operative unit of the investigator's instructions on verification by operative-investigative means of information that is important for establishing the presence or absence of grounds for entering information into the URPI on operative materials. Among the organizational forms in the investigation of serious crimes are the following: joint planning of the initial stage of the investigation; coordinated activities as part of the investigative task force; mutual exchange of information between the investigator and employees of operational units; joint use of forensic and operational-technical means.

Keywords: interrogation, criminal offenses, serious crimes, organization, planning, investigative (search) actions, tactics, tactical reception, typical investigative situation.